

Mennta- og barnamálaráðuneytið
Sölvhólsgrötu 4
101 Reykjavík

Reykjavík, 28. nóvember 2025
Tilvísun: 2025112359/E.B.

Efni: Umsögn Persónuverndar um drög að lögum um barnavernd

Persónuvernd vísar til draga að frumvarpi til laga um barnavernd sem voru birt í samráðsgátt stjórnvalda þann 13. nóvember 2025 (mál nr. S-224/2025). Frestur til veitingar umsagnar var veittur til 27. nóvember s.á.

Athugasemdir Persónuverndar við frumvarpsdrögin

1.

Í b-lið 51. gr. frumvarpsdraganna er kveðið á um að takmarka meggi eða hafa eftirlit með heimsóknum barns í vistunarúrræði, símtölum þess, rafrænum samskiptum eða bréfaskiptum. Í ákvæðinu eða athugasemdum við ákvæðið er ekki nánar vikið að því hvort almennar reglur persónuverndarlaga skuli gilda um slíkt rafrænt eftirlit en Persónuvernd telur rétt að allur vafi sé tekinn af um hvort svo sé.

2.

Í 1. mgr. 89. gr. frumvarpsdraganna segir að barnaverndaryfirvöld skuli eiga samstarf sín á milli. Þá skuli barnaverndarþjónustur vera heimilt skiptast á upplýsingum um öll barnaverndarmál, og sama eigi við um barnaverndarþjónustur og barnaverndarráð. Í athugasemdum við ákvæðið í greinargerð með frumvarpinu er tekið fram að rétt hafi verið talið að opna fyrra sambærilegt ákvæði í eldri lögum meira svo það gæti t.d. náð til mála systkina barns eða annarra nákominna.

Persónuvernd bendir á að afmarka mætti málsgreinina nánar, þannig skýrara sé að einhvers konar nauðsyn sé til staðar á upplýsingaskiptum, meðal annars í ljósi markmiða laganna og að barnaverndarsjónarmið mæli með því.

3.

Í 2. mgr. 93. gr. frumvarpsdraganna er kveðið á um að barnaverndarþjónustu sé heimilt að láta þeim aðilum sem fjallað er um í 1. mgr. ákvæðisins í té upplýsingar og gögn ef rík barnaverndarsjónarmið mæla með því. Í athugasemdum við ákvæðið í greinargerð kemur fram að slíkar aðstæður koma ekki oft upp og tekið dæmi um þegar barnaverndarþjónusta upplýsir skóla barns að morgni um að það hafi verið fjarlægð af heimili og því komið fyrir á vistheimili. Persónuvernd telur að skilyrðið um rík barnaverndarsjónarmið feli þegar í sér ákveðna afmörkun. Persónuvernd telur þó að rétt væri að

afmarka þær upplýsingar og gögn enn frekar sem heimilt er að miðla frá barnaverndarþjónustu samkvæmt málsgreininni og áréttu trúnaðar- og þagnarskyldu þeirra sem kunna að taka á móti slíkum upplýsingum og gögnum, þar sem í flestum tilvikum er um að ræða miðlun viðkvæmra persónuupplýsinga eða persónuupplýsinga viðkvæms eðlis.

4.

Í almennum athugasemdum í 6. kafla í greinargerð með frumvarpinu (Mat á áhrifum) kemur fram að frumvarpið feli ekki í sér mikil nýmæli þegar kemur að vinnslu persónuupplýsinga heldur afmarkaðar tillögur sem eiga að skýra heimildir til samtals fagfólks með hagsmuni barna að leiðarljósi. Verði því ekki litið svo á að frumvarpið feli í sér slíkar breytingar á heimildum stjórnvalda til að vinna persónuupplýsingar að gera eigi formlegt mat á áhrifum á persónuvernd vegna þeirra.

Persónuvernd bendir á að ef líklegt er að tiltekin tegund vinnslu persónuupplýsinga geti haft í för með sér mikla áhættu fyrir réttindi og frelsi einstaklinga, einkum þar sem beitt er nýrri tækni og með hliðsjón af eðli, umfangi, samhengi og tilgangi vinnslunnar, skal ábyrgðaraðili láta fara fram mat á áhrifum fyrirhugaðra vinnsluáðgerða á vernd persónuupplýsinga áður en vinnslan hefst samkvæmt nánari fyrirmælum 35. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679. Þá segir í 10. mgr. 35. gr. reglugerðarinnar að *ef vinnsla fari fram á grundvelli lagageimildar, þar sem mat á áhrifum lagasetningar á persónuvernd einstaklinganna hafi þegar farið fram, sé ekki nauðsynlegt að matið sé endurtekið*. Samkvæmt þessu telur Persónuvernd æskilegt að framkvæmt verði mat á áhrifum á persónuvernd áður en frumvarpið er lagt fram á Alþingi. Forsendur matsins og niðurstöður þess ættu þá jafnframt að koma fram í lögskýringargögnum. Þá bendir Persónuvernd á að við breytingar á vinnslu persónuupplýsinga, þar sem vinnsluáðgerðir hafa áður sætt mati á áhrifum vinnslu á persónuvernd, ætti alltaf að athuga hvort uppfæra þurfi slíkt mat og skjalfesta niðurstöðu slíkrar athugunar.

Ekki eru að öðru leyti gerðar athugasemdir við efni draganna. Verði frekari umsagnar óskað um einstök atriði verður hún fúslega veitt.

F.h. Persónuverndar,

Þórður Sveinsson

Eleonora Bergþórsdóttir